

fattige, og uden at jeg kan se, at endogsaa der, hvor Gaven rækkes til trængende, det dog vil være nogen tilstrækkelig kraftig Hjælp for dem til at komme ud over Livens Vanskeligheder. De Gjere — heldigvis ikke Flertallet eller et overvejende større Flertal, taktet være de forudgaaende gode Tider — som nu sidde paa deres Ejendomme saaledes, at de eje intet eller mindre end intet, dem kan en saadan Gave — jeg var næsten fristet til at sige en saadan Almisse — som denne ikke hjælpe. Dem kan overhovedet intet andet hjælpe, end at der hurtigt kommer et stort Omflag i Konjunkturerne. Uden det, er der i mine Tanker intet at gøre for dem. Heldigvis for det danske Landbrug er det imidlertid ikke Reglen, men en Undtagelse, at Landbrugene sidde under saadanne Forhold. Jeg tror, at dersom man fra Statens Side og ved direkte Anvendelse af Statsmidler vil gøre noget virksomt for at støtte det betrængte Landbrug, da vil 3/2 Mill. Kr. kunne finde en langt bedre Anvendelse end den at kaste dem ud som Gave til alle Landbrugere uden Hensyn til deres Kaar.

P. Holm: Det foreliggende Lovforslag har dels forundret mig noget, og dels har det tilbageladt i min Erindring adskilligt, som er foregaaet i tidligere Tid her i Tinget under Behandlingen af adskillige tidligere forelagte Lovforslag. Værede Medlemmer, som have været Medlemmer af dette Ting i nogle Aar, ville jo erindre, at jeg har været Medforslagsstiller til adskillige Forslag, som paa lignende Maade have for søgt at faa Midler af Statskassen til Hjælp for dem, som efter vor Mening vare i Trang. Jeg erindrer, at der den Gang blev svaret os, at det, vi vilde, var at komme Statskassen til Livs og søge at kaste Pengene ud i Flæng og navnlig at hjælpe uden Hensyn til, hvorvidt der var Trang til Stede eller ej og navnlig uden Hensyn til, om der var værdig Trang til Stede. Jeg erindrer ogsaa, at vi søgte at forsvare os derimod og søgte at godtgøre, at de, som vi vilde hjælpe, bevislig vare i Nød og Trang, men man holdt ikke op med Bebrejdelser mod os om, at det ikke var værdigt for Arbejderne, selv om de vare i Trang, at komme til Staten og forlange Statsmidler; det var kun Almisse, som var den danske Arbejderstand uærdig. Det er derfor ret betegnende, set fra mit Standpunkt, at der nu er andre Klasser, der komme paa lignende Maade til Statskassen og sige: Hjælp os! Vi ere i Nød! Dette er for mig et Bevis paa, at man begynder at tænke

paa, hvad Statskassen egentlig er over for Borgerne, hvad Statslivet i det hele taget er over for Borgerne. Man begynder at tænke paa det samfundsmæssige, paa det almene i Stedet for paa det individuelle. Det er ikke de arbejdende Klasser alene, som betragte Statskassen som fælles Ejendom, som man i givet Tilfælde har Ret til at ty til, fordi det er alles Fælleskasse; der er ogsaa andre Samfundsklasser, som have begyndt at faa denne Opfattelse. Dette kan kun for os være en Tilfredsstillelse. Men skønt jeg ikke den Gang kunde føle mig ramt af de Indvendinger, som kom over for os, da vi fremsatte vort Forslag om Støtte for dem, som efter vor Mening og efter de Beviser, vi fremsøgte, vare i Nød, blev jeg unægtelig, da jeg saa hørte det, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne i Dag udtalte til Forsvar for det Forslag, han har fremsat her i Tinget, noget forundret. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne udtalte, for at det ikke skulde betragtes som en Almisse, hvad han havde hørt, om jeg har forstaaet ham ret, at enkelte vilde bekynde det for at være, at det var efter hans For mening nødvendigt at hjælpe alle i den vedkommende Stand, og han erkendte, at det vilde være meget vanskeligt for Statskassen at udfinde dem, som virkelig vare i Trang, blandt dem, som her skulde lattes for Stattebyrden. Saaledes vare vi ikke stillede den Gang, vi kom med vor Anmodning til Statskassen om Hjælp; det var da meget let at finde dem, som vare i Nød i den Stand, som vi søgte at hjælpe. Dette, at man lægger et Lovforslag paa Tingets Bord om Hjælp til en Stand, om hvilken man selv erkender, at det vil være meget vanskeligt at finde de trængende blandt dem, som hjælpes gennem Forslaget, forekommer mig ikke at være nogen særlig Anbefaling for et Lovforslags Vedtagelse. Det er betegnende, at trods det, at man ikke er i Stand til at paavise Trang paa den Maade, som man i almindelig daglig Tale forstaaer Ordet Trang, kommer man endda med et Lovforslag, der siger, at Statskassen bør hjælpe. Den Gang, da jeg var med til at indbringe et Lovforslag om Hjælp fra Statskassens Side, da var det til Arbejderne, som bevislig led Nød paa Grund af en Arbejdsløshed, som de selv vare uden Skyld i. Der var bevislig Nød og Trang til Stede; Regeringen erkendte det selv og stillede selv Forslag om at afhjælpe denne Nød, hvilket Forslag gik ud paa at skaffe Arbejde — efter Regeringens Mening. Det vandt ingen Anklang her i Tinget; man sagde, at det var et Stykke Finanslovsforslag, og derfor vilde man ikke have med det at gøre. Men denne